1939 ий
9
АВГУСТ
№ 68 (567)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

Первый созыв РСФСР Верховный Советын Кокымшо Сессийже

РСФСР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТЫН ПРИНИМАТЛЫМЕ ЗАКОН-ШАМЫЧ

„РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положенийым“ утвердитлыме нерген

Российский Советский Федеративный Социалистический Республикын Верховный Советше пунчалеш:

„РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положенийым“ утвердитлаш.

РСФСР Верховный Совет Президиумын председательже—А. БАДАЕВ.
РСФСР Верховный Совет Президиумын секретарьже—Г. КОЗЛОВ.

РСФСР-ысе ШЕМЕР ДЕПУТАТ-ШАМЫЧЫН КРАЕВОЙ, ОБЛАСТНОЙ, ОКРУЖНОЙ, РАЙОННЫЙ, ГОРОДСКОЙ, СЕЛЬСКИЙ ДЕН ПОСЕЛКОВЫЙ СОВЕТЛАШКЫШТ САЙЛЫМЕ НЕРГЕН

ПОЛОЖЕНИЙ

I ГЛАВА

Избирательный система

1 статья. РСФСР Конституцийын 138-ше статьяже почеш, шемер депутат-шамычын краевой ден областной Советлашкышт, автономный областьласе, национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт, шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт депутат-шамычым сайлымашым избиратель-шамыч тайный голосований дене, всеобщий, тӧр да вияш избирательный права основеш эртарат.

2 статья. РСФСР Конституцийын 139-ше статьяже почеш, депутат-шамычым сайлымаш всеобщий улеш: РСФСР-ын 18 ийыш шушо чыла гражданже-шамыч,—ушдымо да суд дене избирательный права деч лишитлен осудитлыме еҥ-шамыч деч посна,—раса ден национальность шотыштым, вероисповеданийыштым, образовательный цензыштым, ик верыште илымашыштым, социальный происхожденийыштым да ожнысо деятельностыштым ончыде, депутат-шамычым сайлымаште участвоватлаш да шемер депутат-шамычын Советышкышт сайлыме лияш правам иметлат.

3 статья. РСФСР Конституцийын 140-ше статьяже почеш, депутат-шамычым сайлымаш тӧр улеш: кажне гражданин ик голосым иметла; чыла граждан-шамыч сайлымаште ик тӧр основанием участвоватлат.

4 статья. РСФСР Конституцийын 141-ше статьяже почеш, ӱдрамаш-шамыч пӧрҽҥ-шамыч дене тӧрак сайлаш да сайлыме лияш праван улыт.

5 статья. РСФСР Конституцийын 142-шо статьяже почеш, Йошкар Армий радамыште улшо граждан-шамыч чыла граждан-шамыч дене ик тӧрак сайлаш да сайлыме лияш праван улыт.

6 статья. РСФСР Конституцийын 143-шо статьяже почеш, депутат-шамычым сайлымаш вияш улеш: шемер депутат-шамычын краевой ден областной Советышкышт автономный областьласе, национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт, шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлымашым избиратель-шамыч вигак вияш сайлымаш дене эртарат.

7 статья. РСФСР Конституцийын 144-ше статьяже почеш, шемер депутат-шамычын Советышкышт сайлымаште голосований тайный лийын шога.

8 статья. РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже почеш, РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын Советлашкышт сайлымаш избирательный округ еда эртаралтеш.

Кажне избирательный округ шемер депутат-шамычын соответствующий Советышкышт ик депутатым колта.

9 статья. РСФСР Конституцийын 18-ше статьяже почеш, чыла моло союзный республикласе граждан-шамыч РСФСР территорийыште избирательный права дене РСФСР-ысе граждан-шамыч дене ик тӧрак пользоватлат.

10 статья. Автономный республиклаште шемер депутат-шамычын Советышкышт сайлымашым эртарымаш порядок соответствующий автономный республикысе шемер депутат-шамычын Советлашкышт сайлыме нерген Положений дене определялталтеш.

11 статья. РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын Советышкышт сайлымашым эртарымаш дене кылдалтше расход-шамыч государство счетеш ышталтыт.

II ГЛАВА

Избиратель-шамычын спискышт

12 статья. Избиратель-шамычын спискыштым олалаште шемер депутат-шамычын городской Совет, а районный деленияш олаште—районный Совет, поселкылаште—поселковый Совет, сельский верлаште—шемер депутат-шамычын сельский Советышт ыштат. Избиратель-шамычын список формым РСФСР Верховный Советын Президиумжо устанавливатла.

13 статья. Избиратель-шамыч спискыш избирательный правам иметлыше да спискым ыштымаш жаплан тиде Советын территорийыштыже (постоянно але жаплан) илыше, сайлымаш кечылан 18 ийым шуктышо чыла граждан-шамыч пурталтыт.

14 статья. Судебный приговор почеш избирательный права деч лишитлыме еҥ-шамыч избирательный права деч лишитлаш приговорышто установитлыме срок мучкак, тугак закон дене установитлыме порядок дене ушдымылан признатлыме еҥ-шамыч избиратель-шамыч спискыш огыт пурталт.

15 статья. Избиратель-шамыч гыч нигӧат икте деч шуко избирательный спискыш пуртал ок керт.

16 статья. Избиратель-шамычын шемер депутат-шамычын чыла Советлашкыштат сайлымашлан общий лийын шогышо спискышт кажне избирательный округ еда алфавитный порядкыште, избирательын фамилийжым, лӱмжым, ача лӱмжым, ийготшым, илым вержым, тугак шемер депутат-шамычын соответствующий Советышкышт сайлымашлан избирательный округ-шамычын номерыштым ончыктен ышталтыт. Избиратель-шамыч спискым шемер депутат-шамыч Советын председательже ден секретарьже подписыватлат.

17 статья. Воинский часть ден войсковой соединенийлаште улшо избиратель-шамычын спискыштым командир да военный комиссарын подписьышт дене командований ышта. Чыла моло военнослужащий-шамычым избиратель-шамыч спискыш илыме верлаштышт шемер депутат-шамычын соответствующий Советышт пуртат.

18 статья. Больница, родильный пӧрт, санаторий да моло лечебный учреждений-шамыч пелен ышталтше избирательный участкыласе избиратель-шамычын спискышт черланыше граждан-шамычланат, тугак сайлымаш кечын дежурствыщто улшо медицинский персоналлан ышталтеш.

Скарлатинозный ден дифтерийный отделенийлаште улшо черле еҥ-шамыч сайлымаште участийым приниматлен огыт керт.

19 статья. Сайлымаш деч 35 кече ончыч шемер депутат-шамычын Советше избиратель-шамычын спискыштым чылалан ужаш луктын сака але нине список-шамыч дене Советын помещенийыштыже избиратель-шамычлан ознакомитлалташышт йӧным обеспечиватла.

20 статья. Избиратель-шамыч спискыштын подлинникышт соответственно шемер депутат-шамычын Советыште да воинский часть ден войсковой соединенийлаште аралтыт.

21 статья. Избиратель-шамыч спискым опубликоватлымаш ден сайлымаш кече срок коклаште избиратель шке илыме вержым вашталта гын, шемер депутат-шамычын соответствующий Советше тудлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формыжо почеш „голосоватлашлан права улман удостоверенийым“ пуа да избиратель-шамыч спискыште „каен“ манын палемда; у илым вер—постоянный але жаплан—пунктышто избиратель личность удостоверенийым, тугак „голосоватлашлан права улман удостоверенийым“ пред'явитлымыже деч вара избиратель-шамыч спискыш пурталтеш.

22 статья. Избиратель-шамыч спискыште йоҥгылыш нерген (спискыш пуртыдымаш, список гыч лукмаш, фамилийым, лӱмым, ача лӱмым йоҥгылыш возымаш, избирательный права деч лишитлыме еҥ-шамычым спискыш йоҥгылыш пуртымаш) заявлений спискым опубликоватлыше шемер депутат-шамыч Советыш пуалтеш.

23 статья. Избиратель-шамыч спискыште йоҥгылыш нерген кажне заявленийым шемер депутат-шамыч Советын исполнительный комитетше кум кече срокышто ончен налаш обязан.

24 статья. Избиратель-шамыч спискыште йоҥгылыш нерген заявленийым ончымо деч вара шемер депутат-шамыч Советын исполнительный комитетше я избиратель-шамыч спискыш кӱлеш тӧрлатымашым пуртышаш, я заявительлан тудын заявленийжым молан верч шуктыдымо нерген возымо справкым пуаш обязан; шемер депутат-шамыч Советын решенийже дене келшыдымыже годым заявитель Калык судыш жалобым пуэн кертеш.

25 статья. Заявительым да Советын представительжым ӱжыктен, Калык суд спискыште йоҥгылыш нерген жалобым открытый судеб-

Умбакыже 2-шо страницыште.

РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положений

(УМБАКЫЖЕ)

ный заседанийыште кум кече срокышто ончен налаш да шке решенийжым тунамак заявительланат, тугак Советланат увертараш обязан. Калык судын решенийже окончательный.

III ГЛАВА

Шемер депутат-шамычын краевой, областной Советлашкышт да автономный областьласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт сайлашлан избирательный округ ден избирательный комиссий-шамыч

26 **статья.** Шемер депутат-шамычын краевой ден областной Советышкышт сайлашлан избирательный округ-шамычым соответственно шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышт образоватлат.

РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже почеш, избирательный округ-шамыч тыгай норма дене образоватлалтыт:

а) шемер депутат-шамычын краевой Советлашкышт сайлашлан

Алтайский крайысе	25.000	ең	населенийлан	ик	округ
Краснодарский крайысе	30.000	„	„	„	„
Красноярский крайысе	20.000	„	„	„	„
Орджовикидзевский крайысе	20.000	„	„	„	„
Приморский крайысе	10.000	„	„	„	„
Хабаровский крайысе	15 000	„	„	„	„

б) шемер депутат-шамычын областной Советлашкышт сайлашлан

Архангельский областьысе	15.000	ең	населенийлан	ик	округ
Вологодский областьысе	20.000	„	„	„	„
Воронежский областьысе	30.000	„	„	„	„
Горьковский областьысе	35.000	„	„	„	„
Ивановский областьысе	25.000	„	„	„	„
Иркутский областьысе	15.000	„	„	„	„
Калининский областьысе	30.000	„	„	„	„
Кировский областьысе	25 000	„	„	„	„
Куйбышевский областьысе	25.000	„	„	„	„
Курский областьысе	30.000	„	„	„	„
Ленинградский областьысе	45.000	„	„	„	„
Московский областьысе	60.000	„	„	„	„
Мурманский областьысе	5.000	„	„	„	„
Новосибирский областьысе	35.000	„	„	„	„
Омский областьысе	25.000	„	„	„	„
Орловский областьысе	30.000	„	„	„	„
Пермский областьысе	20.000	„	„	„	„
Пензенский областьысе	20.000	„	„	„	„
Ростовский областьысе	30.000	„	„	„	„
Рязанский областьысе	25.000	„	„	„	„
Саратовский областьысе	20.000	„	„	„	„
Свердловский областьысе	25.000	„	„	„	„
Смоленский областьысе	25.000	„	„	„	„
Сталинградский областьысе	25.000	„	„	„	„
Тамбовский областьысе	20.000	„	„	„	„
Тульский областьысе	25.000	„	„	„	„
Челябинский областьысе	25.000	„	„	„	„
Читинский областьысе	15.000	„	„	„	„
Чкаловский областьысе	20.000	„	„	„	„
Ярославский областьысе	25.000	„	„	„	„

в) Хабаровский ден Приморский крайысе областьлаште шемер депутат-шамычын областной Советлашкышт сайлашлан

Амурский областьысе	7.000	ең	населенийлан	ик	округ
Камчатский областьысе	1.500	„	„	„	„
Нижне-Амурский областьысе	1.500	„	„	„	„
Сахалинский областьысе	1.500	„	„	„	„
Уссурийский областьысе	7.000	„	„	„	„

г) автономный областьласе шемер депутат-шамычын областной Советлашкышт сайлашлан

Адыгейский автономный областьысе	3.500	ең	населенийлан	ик	округ
Еврейский автономный областьысе	2.000	„	„	„	„
Карачаевский автономный областьысе	2.500	„	„	„	„
Ойротский автономный областьысе	2.500	„	„	„	„
Черкесский автономный областьысе	1.500	„	„	„	„
Хакасский автономный областьысе	3.500	„	„	„	„

27 **статья.** Шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлашлан избирательный округ-шамычын спискыштым шемер депутат-шамычын краевой, областной Советын исполнительный комитетышт сайлымаш деч ончыч, 55 кече деч вараш кодде публиковатлат.

28 **статья.** Кажне крайыште, областьыште шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлашлан соответственно Краевой, Областной избирательный комиссий ышталтеш.

29 **статья.** Краевой, Областной избирательный комиссий - шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 8—10 член составыште сайлымаш деч ончыч, 55 кече деч вараш кодде РСФСР Верховный Совет Президиум дене утвердитлалтыт.

30 **статья.** Краевой, Областной избирательный комиссий:

а) крайын, областьын территорийыште шемер депутат - шамычын краевой, областной Советышкышт сайлымашын каймаштыже сайлымаш нерген тиде Положенийым тичмашынак шуктен шогымым наблюдатла;

б) избирательный комиссий-шамычын йоҥылыш ыштымыштлан жалобым онча да жалоба дене йӧршешлан решенийым луктеш;

в) шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлашлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формыжо почеш избирательный бюллетень-шамычым ямдыла;

г) шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлыме депутат-шамычым регистрироватла;

д) шемер депутат-шамычын краевой, областной Советын мандатный комиссийыштлан сайлымашын делопроизводствыжым сдатла.

31 **статья.** Шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлымашын кажне избирательный округышто Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

32 **статья.** Шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссий - шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 4—6 член составыште шемер депутат-шамычын краевой, областной Советын исполнительный комитетше дене сайлымаш деч ончыч, 50 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

33 **статья.** Шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссий:

а) избирательный участок-шамычын порядковый номерыштым устанавливатла;

б) шемер депутат - шамычын краевой, областной Советышкышт депутатлан РСФСР Конституций ден сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийыштым шуктен выставитлыме кандидат-шамычым регистрироватла;

в) участковый избирательный комиссий - шамычым установитлыме форман избирательный бюллетень-шамыч дене снабжатла;

г) округышто сайлымашын результатшым устанавливатла;

д) сайлыме депутатлан сайлалтмыже нерген удостоверенийым пуа;

е) Краевой, Областной избирательный комиссийыш сайлымашын делопроизводствыжым представлятла.

IV ГЛАВА

Национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын окружной Советлашкышт сайлашлан избирательный округ ден избирательный комиссий-шамыч

34 **статья.** Национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычым шемер депутат-шамычын окружной Советышт образоватлат.

РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже почеш, избирательный округ-шамыч тыгай норма дене образоватлалтыт:

а) национальный округласе шемер депутат-шамычын окружной Советлашкышт сайлашлан

Эвенкийский округысо	300	ең	населенийлан	ик	округ
Чукотский округысо	600	„	„	„	„
Корякский округысо	600	„	„	„	„
Таймырский округысо	700	„	„	„	„
Ненецкий округысо	800	„	„	„	„
Агинский (Бурят-Монгольский) округысо	1.000	„	„	„	„
Ямало-Ненецкий округысо	1.000	„	„	„	„
Остяко-Вогульский округысо	2.000	„	„	„	„
Усть-Ордынский (Бурят-Монгольский) округысо	2.000	„	„	„	„
Коми-Пермяцкий округысо	3.000	„	„	„	„

б) административный округласе шемер депутат-шамычын окружной Советлашкышт сайлашлан

Колымский округысо	500	ең	населенийлан	ик	округ
Кингисеппский округысо	3.000	„	„	„	„
Кизлярский округысо	3.000	„	„	„	„
Тобольский округысо	4.000	„	„	„	„
Нарымский округысо	4.500	„	„	„	„
Тарский округысо	5.000	„	„	„	„
Опочецкий округысо	6.000	„	„	„	„
Псковский округысо	7.000	„	„	„	„
Астраханский округысо	9.000	„	„	„	„

35 **статья.** Национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамыч спискым шемер депутат-шамычын окружной Советыштын исполнительный комитетышт сайлымаш деч ончыч, 55 кече деч вараш кодде публиковатлат.

36 **статья.** Кажне национальный ден административный округышто национальный ден административный округысо шемер депутат-шамычын окружной Советышкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

37 **статья.** Окружной (национальный ден административный округласе) избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель,

Умбакыже 3-шо страницыште.

РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положений

(УМБАКЫЖЕ)

председательын заместительже, секретарь да 4—6 член составыште шемер депутат-шамычын краевой, областной Советыштын исполнительный комитетышт дене сайлымаш деч ончыч, 55 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

38 **статья.** Окружной (национальный ден административный округысо) избирательный комиссий:

а) округын территорийыштыже окружной Советыш сайлымашын каймаштыже сайлымаш нерген тиде Положенийым тичмашынак шуктен шогымым наблюдатла.

б) шемер депутат-шамыч окружной Советыш сайлашлан избирательный комиссий-шамычын йоҥгылыш ыштымыштлан жалобашамычым онча;

в) шемер депутат-шамыч окружной Советыш сайлашлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формыжо почеш избирательный бюллетень-шамычым ямдыла;

г) шемер депутат-шамыч окружной Советыш сайлыме депутат-шамычым регистрироватла;

д) шемер депутат-шамыч окружной Советын мандатный комиссийжылан сайлымашын делопроизводствыжым сдатла.

39 **статья.** Национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын окружной Советышкышт сайлашлан кажне избирательный округышто Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

40 **статья.** Шемер депутат-шамычын окружной Советышкышт сайлашлан (избирательный округысо) избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын общестзыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 2—4 член составыште шемер депутат-шамычын окружной Советыштын исполнительный комитетше дене сайлымаш деч ончыч, 50 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

41 **статья.** Шемер депутат-шамычын окружной Советышкышт сайлашлан Окружной (избирательный округысо) избирательный комиссий:

а) шемер депутат-шамычын окружной Советын депутатшылан РСФСР Конституций ден сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийыштым шуктен выставитлыме кандидат-шамычым регистрироватла;

б) Участковый избирательный комиссий-шамычым установитлыме форман избирательный бюллетень-шамыч дене снабжатла;

в) округышто сайлымашын результатшым устанавливатла;

г) сайлыме депутатлан сайлалтмыже нерген удостоверенийым пуа;

д) Окружной (национальный, административный округысо) избирательный комиссийыш сайлымашын делопроизводствыжым представлятла.

V ГЛАВА

Шемер депутат-шамычын районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ ден избирательный комиссий-шамыч

42 **статья.** Шемер депутат-шамычын районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычым шемер депутат-шамычын районный Советышт образоватлалтыт.

РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже почеш, избирательный округ-шамыч тыгай норма дене образоватлалтыт:

25 тӱжем еҥ утла населениян районлаште—населенийын кажне 1.000 еҥлан ик избирательный округ, но 60 округ деч шуко огыл;

25 тӱжем еҥ марте населениян районлаште 25 избирательный округ образоватлалтеш.

43 **статья.** Шемер депутат-шамычын районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычын спискыштым шемер депутат-шамыч районный Советын исполнительный комитетышт дене сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде опубликоватлалтыт.

44 **статья.** Кажне районышто шемер депутат-шамыч районный Советышке сайлашлан Районный избирательный комиссий ышталтеш.

45 **статья.** Районный избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын общестзыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 4—6 член составыште шемер депутат-шамычын краевой, областной Советыштын исполнительный комитетышт дене сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

46 **статья.** Районный избирательный комиссий:

а) районын территорийыштыже районный Советыш сайлымашын каймаштыже сайлымаш нерген тиде Положенийым тичмашынак шуктен шогымым наблюдатла;

б) шемер депутат-шамычын районный Советышкышт сайлымашлан избирательный комиссий-шамычын йоҥгылыш ыштымыштлан жалобым онча;

в) избиратель - шамыч спискым жапыште ыштымашым да нунын всеобщий сведенийыш шуктымашым наблюдатла;

г) шемер депутат-шамыч Советыштын соответствующий исполнительный комитетышт дене избирательный участок-шамычым жапыште организоватлымым наблюдатла;

д) шемер депутат-шамычын районный Советыш сайлашлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формыжо почеш избирательный бюллетень-шамычым ямдыла;

е) шемер депутат-шамычын районный Советыш сайлыме депутат-шамычым регистрироватла;

ж) шемер депутат-шамычын районный Советын мандатный комиссийжылан сайлымашын делопроизводствыжым сдатла.

47 **статья.** Шемер депутат-шамычын районный Советыш сайлашлан кажне избирательный округышто Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

48 **статья.** Шемер депутат-шамычын районный Советлашкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын общестзыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 2—4 член составыште шемер депутат-шамычын районный Советын исполнительный комитетше дене сайлымаш деч ончыч 50 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

49 **статья.** Шемер депутат-шамычын районный Советыш сайлашлан Окружной избирательный комиссий:

а) шемер депутат-шамычын районный Советыш депутатлан РСФСР Конституций ден сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийыштым шуктен выставитлыме кандидат-шамычым регистрироватла;

б) Участковый избирательный комиссий-шамычым установитлыме форман избирательный бюллетень-шамыч дене снабжатла;

в) округышто сайлымашын результатшым устанавливатла;

г) сайлыме депутатлан сайлалтмыже нерген удостоверенийым пуа;

д) Районный избирательный комиссийыш сайлымашын делопроизводствыжым представлятла.

VI ГЛАВА

Шемер депутат-шамычын городской да олалаште районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ ден избирательный комиссий-шамыч

50 **статья.** Шемер депутат-шамычын городской да олалаште районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычым шемер депутат-шамычын соответственно городской, олалаште районный Советышт образоватлат.

РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже почеш, избирательный округ-шамыч тыгай норма дене образоватлалтыт:

12 тӱжем еҥ гыч 100 тӱжем еҥ марте населениян олалаште—населенийын кажне 350 еҥлан ик избирательный округ; 12 тӱжем еҥ марте населениян олалаште 35 избирательный округ образоватлалтеш.

Барнаул, Дзержинск, Кемерово, Киров, Кострома, Курск, Магнитогорск, Мурманск, Орел, Прокопьевск, Рыбинск, Тамбов, Томск, Ульяновск, Чита олалаште—населенийын кажне 400 еҥлан ик избирательный округ;

Красноярск, Нижний Тагиль, Пенза, Смоленск, Сталинск, Таганрог, Чкалов, Шахты олалаште—населенийын кажне 500 еҥлан ик избирательный округ;

Владивосток, Иркутск, Калинин, Краснодар, Хабаровск олалаште—населенийын кажне 600 еҥлан ик избирательный округ;

Архангельск, Астрахань, Воронеж, Иванов, Омск, Пермь, Тула, Челябинск, Ярославль олалаште—населенийын кажне 700 еҥлан ик избирательный округ;

Куйбышев, Новосибирск, Саратов, Свердловск, Сталинград олалаште—населенийын кажне 800 еҥлан ик избирательный округ;

Горький, Ростов н/Дону олалаште—населенийын кажне 900 еҥлан ик избирательный округ;

Москва ден Ленинград олалаште населенийын кажне 3.000 еҥлан ик избирательный округ образоватлалтеш.

20 тӱжем еҥ утла населениян олаласе районлаште населенийын кажне 500 еҥлан ик избирательный округ, но 250 избирательный округ деч шуко огыл образоватлалтеш; 20 тӱжем еҥ марте населениян олаласе районлаште 35 избирательный округ образоватлалтеш.

51 **статья.** Шемер депутат-шамычын городской да олалаште районный Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычын спискыштым шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советын исполнительный комитетышт сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде публиковатлат.

52 **статья.** Кажне олалаште да олаласе районышто шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлымашлан Городской, Районный избирательный комиссий ышталтеш.

53 **статья.** Городской да олалаште Районный избирательный комиссий - шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын общестзыштын представительышт гыч образоватлалтыт да нуным председатель, председательын заместительже, секретарь да 6—10 член составыште, сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде утвердитлат: краевой ден областной подчинениян олалаште Городской избирательный комиссийым—шемер депутат-шамычын краевой, областной Советышт, районный подчинениян олалаште—шемер депутат - шамычын районный Советышт; олалаште Районный избирательный комиссийым—шемер депутат-шамычын городской Советышт.

54 **статья.** Городской, олалаште Районный избирательный комиссий:

а) ола ден район территорийыште городской, районный Советыш сайлымашын каймаштыже сайлымаш нерген тиде Положенийым тичмашын шуктен шогымашым наблюдатла;

б) шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлашлан избирательный комиссий-шамычын йоҥгылыш ыштымыштлан жалобым онча;

в) избиратель - шамычын спискыштым жапыште ыштымым да всеобщий сведенийлан шуктымашым наблюдатла;

г) шемер депутат-шамычын Советыштын соответствующий исполнительный комитетышт дене избирательный участок-шамычым жапыште организоватлымашым наблюдатла;

д) шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлашлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формыжо почеш избирательный бюллетень-шамычым ямдыла;

е) шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлыме депутат - шамычым регистрироватла;

Умбакыже 4-ше страницыште.

26

РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положений

(УМБАКЫЖЕ)

ж) шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыштын мандатный комиссийыштлан сайлымашын делопроизводствыжым сдатла.

55 **статья.** Шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлашлан кажне избирательный округышто Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

56 **статья.** Шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советлашкышт сайлашлан Окружной избирательный Комиссий-шамыч общественный организаций - шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 2—4 член составыште шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советын исполнительный комитетше дене сайлымаш деч ончыч 50 кече деч вараш кодде утвердитлалтыт.

57 **статья.** Шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советыш сайлашлан Окружной избирательный комиссий:

а) шемер депутат-шамычын городской, олалаште районный Советын сайлашлан РСФСР Конституцийын да сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийыштым шуктен выставитлыме кандидат-шамычым регистрироватла;

б) Участковый избирательный комиссий-шамычым установитлыме форман избирательный бюллетень-шамыч дене снабжатла;

в) округышто сайлымашын результатшым устанавливатла;

г) сайлыме депутатлан сайлалтмыже нерген удостоверенийым пуа;

д) Городской, олалаште Районный избирательный комиссийыш сайлымашын делопроизводствыжым представлятла.

VII ГЛАВА

Шемер депутат-шамычын сельский ден поселковый Советлашкышт сайлашлан избирательный округ ден избирательный комиссий-шамыч

58 **статья.** Шемер депутат-шамычын сельский ден поселковый Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычым шемер депутат - шамычын сельский ден поселковый Советышт образоватлат.

РСФСР Конституцийын 145-ше статьяже основеш избирательный округ-шамыч тыгай норма-шамыч дене образоватлалтыт:

1.000 еҥ утла населениян сельский совет да поселок - шамычын территорийыште — населенийын кажне 100 еҥжылан ик избирательный округ, туге гынат, 25 округ деч утла огыл; 1.000 еҥ марте населениян сельсовет ден поселоклаште 9 избирательный округ образоватлалтеш.

59 **статья.** Шемер депутат-шамычын сельский ден поселковый Советлашкышт сайлашлан избирательный округ-шамычын спискыштым шемер депутат - шамычын сельский ден поселковый Советыштын исполнительный комитетышт сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде публиковатлат.

60 **статья.** Кажне сельсоветыште да поселкышто шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан Сельский, Поселковый избирательный комиссий ышталтеш.

61 **статья.** Сельский ден Поселковый избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч председатель, председательын заместительже, секретарь да 2—4 член состав дене образоватлалтыт да шемер депутат шамычын районный Советышт дене сайлымаш деч ончыч 55 кече деч вараш кодде утверждатлалтыт.

62 **статья.** Сельский, Поселковый избирательный комиссий:

а) сельсоветын да поселкын территорийыштыже сельский, поселковый Советыш сайлымаш кайме жапыште сайлымаш нерген тиде Положенийын неуклонно шукталтмыжым наблюдатла;

б) шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан избирательный комиссий-шамычын неправильный действийышт ӱмбач пумо жалоба-шамычым онча;

в) шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлымашлан РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме форман избирательный бюллетень-шамычым ямдыла да избирательный бюллетень-шамыч дене Участковый избирательный комиссий-шамычым снабжатла;

г) шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлыме депутат-шамычым регистрироватла;

д) шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советыштын мандатный комиссийыштлан сайлымашын делопроизводствыжым сдатла.

63 **статья.** Шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан кажне избирательный округышто шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссий ышталтеш.

64. **статья.** Шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан окружной избирательный комиссий - шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч образоватлалтыт да председатель, секретарь да ик член состав дене шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышт дене сайлымаш деч ончыч 50 кече деч вараш кодде утверждатлалтыт.

65 **статья.** Шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Советышкышт сайлашлан окружной избирательный комиссий:

а) шемер депутат-шамычын сельский, поселковый Совет депутатышкышт РСФСР Конституцийын да сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийыштым соблюдатлен выставитлыме кандидат-шамычым регистрироватла;

б) округышто сайлымашын результатшым устанавливатла;

в) сайлыме депутатлан сайлалтме нерген удостоверенийым пуа;

г) сайлымаш нерген делопроизводствым сельский, поселковый избирательный комиссийыш представлятла.

VIII ГЛАВА

Избирательный участок ден участковый избирательный комиссий-шамыч

66 **статья.** Избирательный бюллетень-шамычым да голос-шамыч подсчетым приниматлашлан ола, поселок да сельсовет-шамычын территорийышт избирательный участок-шамычлан шелалтыт; нине участок-шамыч депутат-шамычын краевой ден областной Советышкышт, автономный областьласе, национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советышкышт, шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский да поселковый Советышкышт сайлашлан общий лийыт.

67 **статья.** Избирательный участок-шамычым олалаште—шемер депутат-шамычын городской Советышт; районный деленийан олалаште—шемер депутат-шамычын районный Советышт; сельский верлаште шемер депутат-шамычын районный Советышт образоватлат.

68 **статья.** Избирательный участок-шамыч сайлымаш деч ончыч 50 кече деч вараш кодде образоватлалтыт.

69 **статья.** 2.000 еҥ деч утла огыл населенийым иметлыше сельсоветын территорийже, правило семын, ик избирательный участкым составлятла; 500 гыч, но 2.000 еҥ деч утла огыл населенийым иметлыше кажне станцийыште, ялыште, аулышто посна избирательный участок образоватлалтеш.

2.000 еҥ деч утла населениян сельсоветын да сельский населенийын пунктын территорийже 1.500—2.500 еҥ населенийлан ик избирательный участок расчет дене избирательный участок-шамычлан шелалтеш.

500 еҥ деч шагал, но 300 еҥ деч шагал огыл населениян селенийлаште але селений-шамыч группышто, тугай случайыште, кунам тугай селений-шамычын избирательный участкын центрже марте растояниешт 10 километрым эрта, у избирательный участок-шамыч ышталтын кертыт.

Мӱндыр северный ден восточный районлаште, кушто тыгыде поселений преобладатла, тугак Северын национальный округлаштыже, горный ден кочевой районлаште 300 еҥ деч шагал, но 50 еҥ деч шагал огыл населений дене избирательный участок-шамыч ышталтын кертыт.

70 **статья.** 2.000 еҥ деч утла населенийым иметлыше ола ден поселок-шамыч населенийын 1.500—2.500 еҥжылан ик избирательный участок расчет дене избирательный участок-шамычлан шелалтыт.

Москва ден Ленинград олалаште избирательный участок-шамыч населенийын 3.000 еҥжылан ик избирательный участок расчет дене образоватлалтыт.

71 **статья.** Воинский часть ден войсковой соединений-шамыч 50 деч шагал, но 1.500 деч утла огыл избиратель - шамыч количествам посна избирательный участок-шамычым составлятлат.

72 **статья.** Больница, родильный пӧрт, санаторий-шамыч, инвалид-шамычын пӧртышт пелен 50 деч шагал огыл избиратель-шамыч количество дене посна избирательный участок-шамыч образоватлалтыт.

Икмыняр корпусан больницылаште нунын кокла гыч кажныштыже 50 деч шагал огыл избиратель улмо годым посна корпуслаште избирательный участок-шамычым образоватлымашым допускатлалтеш.

Больницылаште да моло лечебный учреждениялаште, кушто посна избирательный участок-шамыч огыт образоватлалт, больница ден лечебный учреждениялаштак избирательный бюллетень-шамычым избирательный комиссий-шамычын ойырымо членыштын приниматлымышт допускатлалтеш. Тыгай случай годым больница-шамыч посна избирательный ящик-шамыч дене снабжатлалтыт.

73 **статья.** Сайлымаш кечын ийын коштмаште улшо, 25 деч шагал огыл избирателян судно-шамыч суднон прописатлалтме верысе избирательный округышко пурышо посна избирательный участок-шамычым составитлен кертыт.

Судношто избиратель-шамычын количествышт шемер депутат-шамычын городской але олалаште районный Советышкышт сайлымашлан избирательный округлан ситышаш населенийын нормыжо дене тӧр улмо случайлаште суднон прописатлалтме верыште шемер депутат-шамычын городской але районный Советышкышт сайлымашлан посна избирательный округ образоватлалтеш.

74 **статья.** Сайлымаш кечын корнышто улшо дальний следованиян пассажирский поездлаште пассажир-шамыч деч—„голосоватлаш права улман удостоверенийым" иметлыше избиратель-шамыч деч бюллетень-шамычым приниматлашлан избирательный участок-шамыч образоватлалтыт.

75 **статья.** Кажне избирательный участкыште шемер депутат-шамычын краевой ден областной Советышкышт, автономный областьласе, национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советышкышт, шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский да поселковый Советышкышт сайлымашлан общий Участковый избирательный комиссий ышталтеш.

76 **статья.** Участковый избирательный комиссий-шамыч общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын представительышт гыч ышталтыт да председатель, председательын заместительже, секретарь да 6—10 член состав дене олалаште—шемер депутат-шамычын городской Советышт, а районный деленийан олалаште—шемер депутат-шамычын районный Советышт; сельский верлаште шемер депутат-шамычын районный Советышт дене сайлымаш деч ончыч 5 кече деч вараш кодде утверждатлалтыт.

77 **статья.** Участковый избирательный комиссий:

а) избирательный участкыште избирательный бюллетень-шамычым приниматлымашым эртара;

Умбакыже 5-ше страницыште.

РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положений

(УМБАКЫЖЕ)

б) шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский да поселковый Советыштын депутатышкыже кажне кандидат шотышто голос-шамычым шотла;

в) голосованийын протоколжым—соответствующий Окружной избирательный комиссийыш, а пӱтынь делопроизводствым шемер депутат-шамычын городской але районный Советышкышт передаватла.

IX ГЛАВА

Депутатыш кандидат-шамычым выставлятлыме порядок

78 **статья**. РСФСР Конституцийын 146-шо статьяже основеш сайлымаш годым кандидат-шамыч избирательный округ-шамыч еда выставлятлалтыт.

Шемер депутат-шамычын краевой ден областной Советлашкышт, автономный областьласе, национальный ден административный округласе шемер депутат-шамычын Советлашкышт, шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт кандидат-шамычым выставлятлыме права общественный организаций-шамычлан да шемер-шамычын обществыштлан: коммунистический партийный организаций-шамычлан, профессиональный союз-шамычлан, кооператив-шамычлан, молодежьын организацийже-шамычлан, культурный общество-шамычлан да законын установитлыме порядок дене зарегистрироватлыме моло организаций-шамычлан обеспечиватлалтеш.

79 **статья**. Кандидат-шамыч выставитлыме правам общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын центральный органышт, тугак нунын республиканский, краевой, областной да районный органышт, тугак предприятий ден учреждениймлаште—нашазе ден служащий - шамычын, воинский частьлаште—красноармеец-шамычын общий погынымашышт, да тугак колхозлаште—кресаньык-шамычын, совхозлаште—совхоз-шамычын пашазе ден служащийыштын общий погынымашышт осуществлятлат.

80 **статья**. Депутатыш кандидат-шамыч, кушто нуно депутатыш кандидатлан выставитлыме улыт, ту округысо Окружной, тугак Участковый избирательный комиссий-шамычын членыштлан шоген огыт керт.

81 **статья**. Шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной (национальный ден административный округласе) да районный Советыштын депутатышкышт кандидат-шамычым выдвигатлыше чыла общественный организаций - шамыч але шемер-шамычын обществышт сайлымаш деч ончыч 35 кече деч вараш кодде депутатыш кандидат-шамычым соответствующий Окружной избирательный комиссийыште зарегистрироватлаш обязан улыт.

82 **статья**. Шемер депутат-шамычын городской Советыштын, олалаште районный Советыштын, сельский ден поселковый Советыштын депутатышкышт кандидат - шамычым выдвигатлыше чыла общественный организаций - шамыч да шемер-шамычын обществышт сайлымаш деч ончыч 20 кече деч вараш кодде депутатыш кандидат-шамычым соответствующий Окружной избирательный комиссийыште зарегистрироватлаш обязан улыт.

83 **статья**. Окружной избирательный комиссий-шамыч РСФСР Конституцийын да сайлымаш нерген тиде Положенийын требованийжешамычым соблюдатлен общественный организаций-шамычын да шемер-шамычын обществыштын выставитлыме чыла кандидат - шамычым зарегистрироватлаш обязан улыт.

84 **статья**. Депутатыш кандидатым выдвигатлыше общественный организаций але шемер-шамычын обществышт соответствующий Окружной избирательный комиссийыш тыгай документ-шамычым представитлаш обязан улыт:

а) депутатыш кандидатым выдвигатлыше погынымашын але заседанийын Президиум член-шамычын подписатлыме протоколжым; тушан Президиум член-шамычын ийготшым, илыме верыштым, кандидатым выдвигатлыше организацийын лӱмжым, депутатыш кандидатым выдвигатлыше погынымашын але заседанийын верже, эртыме жапше да участникше-шамычын количествышт нерген ончыктыман, адак протоколеш депутатыш кандидатын фамилийжым, лӱмжым, ача лӱмжым, тудын ийготшым, илыме вержым, партийностьшым, занятийжым ончыктымо лийшаш;

б) депутатыш кандидатын тудым выставитлыше организаций деч данный избирательный округышто баллотироватлалташ шкенжын келшымыже нерген заявленийже.

85 **статья**. Шемер депутат-шамычын Советыштын депутатышкыже кандидат ик ту Советышкак ик округышто гына голосоватлалтын кертеш.

86 **статья**. Шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной (национальный, административный округысо), районный, городской, олалаште районный, сельский да поселковый Советлашкышт сайлашлан Окружной избирательный комиссийын депутатыш кандидатым регистрироватлымаште отказатлымашыже соответственно Краевой, Областной, Окружной (национальный, административный округласе), Районный, Городской, олалаште районный, Сельский да Поселковый избирательный комиссийыш кок кечаш срокышто обжаловатлыме лийын кертеш, кудыжын решенийже окончательный улеш.

87 **статья**. Шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной (национальный, административный округысо) да районный Советыштын депутатышкыже кажне зарегистрироватлыме кандидатын фамилийжым, лӱмжым, ача лӱмжым, ийготшым, занятийжым, партийностьшым да кандидатым выдвигатлыше организацийын лӱмжым соответствующий Окружной избирательный комиссий сайлымаш деч ончыч 30 кече деч вараш кодде публиковатла.

Шемер депутат-шамыч городской, олалаште районный, сельский да поселковый Советыштын депутатышкыже Окружной избирательный комиссийын зарегистрироватлыме кандидат нерген данный-шамычым соответствующий Городской, олалаште районный, Сельский да Поселковый избирательный комиссий сайлымаш деч ончыч 15 кече деч вараш кодде опубликоватла.

88 **статья**. Шемер депутат-шамычын Советыштын депутатышкыже чыла зарегистрироватлыме кандидат-шамыч избирательный бюллетень-шамычыш обязательно пурталтшаш улыт.

89 **статья**. Шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной (национальный ден административный округласе), районный, городской да олалаште районный Советлашкышт сайлымашлан Окружной избирательный комиссий-шамыч, тугак Сельский ден Поселковый избирательный комиссий-шамыч чыла Участковый избирательный комиссий-шамычлан сайлымаш деч 10 кече ончыч избирательный бюллетень-шамычым колташ обязан улыт.

90 **статья**. Избирательный бюллетень-шамыч соответствующий округысо населенийын йылмыже дене печатлалтыт.

91 **статья**. Избирательный бюллетень-шамыч РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме форма дене да избирательный бюллетень-шамыч дене чыла избирательным снабжатлымашым обеспечитлыше количество дене печатлалтыт.

92 **статья**. Соответствующий избирательный комиссийыште зарегистрироватлыме кандидатым выставитлыше кажне организацийлан, тугак РСФСР-ын кажне гражданинжылан, РСФСР Конституцийын 129-ше статьяже почеш, тиде кандидат верч погынымашлаште, печатьыште да моло йӧн денат препятствий деч посна агитироватлаш права обеспечиватлалтеш.

X ГЛАВА

Сайлымаш кече

93 **статья**. Шемер депутат-шамычын краевой да областной Советлашкышт, шемер депутат-шамычын автономный областьласе, национальный да административный округласе, районный, городской да олаласе районный, сельский да поселковый Советлашкышт сайлымаш РСФСР-лан общий ик кече мучко эртаралтеш.

94 **статья**. Сайлымаш кечым РСФСР Верховный Совет Президиум сайлымаш срок деч ончыч 2 тылзе деч вараш кодде устанавливатла. Сайлымаш паша ыштыдыме кечыште эртаралтеш.

95 **статья**. Сайлымаш деч ончыч пытартыш 15 кечыште участковый избирательный комиссий сайлымаш кече дене сайлымаш вер нерген кажне кечын опубликоватлен але вес йӧн дене избиратель-шамычлан кумдан увертара.

XI ГЛАВА

Голосований порядок

96 **статья**. Избиратель - шамыч шке голосыштым сайлыме кечын верысе жап дене эрдене 6 час гыч йӱдым 12 час марте пуат.

97 **статья**. Сайлыме кечын эрдене 6 часыште участковый избирательный комиссийын председательже, комиссийын членыштулмо годым, избирательный ящик - шамыч да установитлыме форма ден составлятлыме избиратель-шамыч список улмым проверятла, тиддеч вара ящик-шамычым петырта да комиссийын печатьше дене печатла да избиратель-шамычым голосым пуаш тӱҥалаш ӱжеш.

Печать ден избирательный ящик-шамычын образецышт РСФСР Верховный Советын Президиумжо дене установитлалтыт.

98 **статья**. Кажне избиратель голосованийым эртарыме помещенийыш толын лично шке голосоватла, тидын годым избиратель-шамыч избирательный бюллетеньым избирательный ящикыш колтен, шке голосыштым пуат.

99 **статья**. Сайлымашым эртарыме помещенийыште бюллетень-шамычым заполнятлашлан посна комната ойыралтеш, голосоватлыме годым тушто голосоватлыше деч моло иктат, тиде шотышто участковый избирательный комиссийын членыштат лийын огыт керт; бюллетеньым заполнятлашлан комнатыш ик ганаште пуртымо годым тиде комната ик ганаште мыняр избирательным пуртымо шот дене перегородка дене але ширма дене оборудоватлалтшаш.

100 **статья**. Сайлымашым эртарыме помещенийыш толшо избиратель участковый избирательный комиссийын секретарьжылан, але комиссийын членжылан я паспортым, я колхозный книжкам, я профсоюзный билетым, я личностым ончыктышо моло удостоверенийым ончыкта, избиратель-шамыч список почеш тергымек да избиратель-шамыч спискеш отмечатлымек установитлыме образецан избирательный бюллетень-шамычым налеш.

101 **статья**. Сайлымаш нерген тиде положенийын 27-ше статьяже дене келшышын сайлымашым эртарыме помещенийыш „голосованийлан права улман удостоверений" дене толшо ең - шамыч участковый избирательный комиссий посна списком воза, тудыжо избиратель-шамыч список пелен прилагатлалтеш.

102 **статья**. Избирательный бюллетеньым заполнятлашлан ойырымо комнатыште избиратель кажне избирательный бюллетенеш шкенжын голосоватлыме кандидатын фамилийжым кода, молыжым удралеш; тиддеч вара избиратель участковый избирательный комиссий улмо комнатыш переходитла да избирательный бюллетень-шамычым избирательный ящикыш колта.

103 **статья**. Неграмотный улмылан але иктаж могай физический ситыдымаш улмылан лийын избирательный бюллетеньым самостоятельно заполнятлен кертдыме избиратель-шамыч избирательный бюллетеньым заполнятлыме комнатыш, избирательный бюллетеньым заполнятлен кеч могай вес избирательным ӱжын кертыт.

104 **статья**. Избирательный помещенийыште голосым пуымо годым выборный агитаций огеш допускатлалт.

105 **статья**. Избирательный помещенийыште порядок верч ответственностьым Участковый избирательный комиссийын председа-

Мучаш 6-ше страницыште.

27

РСФСР-ысе шемер депутат-шамычын краевой, областной, окружной, районный, городской, сельский ден поселковый Советлашкышт сайлыме нерген Положений

(МУЧАШ)

тельже нумалеш, да тудын распоряженийже тушто улшо ,чыла енгшамычлан обязательный улыт.

106 **статья.** Сайлымаш кечын йўдым 12 часыште Участковый избирательный комиссийын председательже голос пумашым пытарымашлан увертара, да комиссий избирательный ящик - шамычым почедаш тўҥалеш.

XII ГЛАВА
Сайлымашын результатшым определитлымаш

107 **статья.** Участковый избирательный комиссийын голосым шотлымо помещенийыштыже голос шотлымо годым присутствоватлаш общественный организаций ден шемер общество-шамычын тидлан лўмын уполномочитлыме представительышт, да тыгак печатьын представительыштат правам иметлат.

108 **статья.** Участковый избирательный комиссий, ящик - шамычым почмек, округ-шамыч почеш бюллетень-шамычым подсчитыватла, пуымо бюллетень-шамыч числом голосованийыште участвоватлыше енг-шамыч шот дене (бюллетеньым налме годым избиратель-шамыч спискыш отмечатлыме дене келшышын) тангастарен онча да таҥгастарымын результатшым кажне избирательный округын голосоватлыме протоколышкыжо воза.

109 **статья.** Участковый избирательный комиссийын председательже Участковый избирательный комиссийын чыла членышт улмо годым кажне бюллетень почеш голосованийын результатшым оглашатла.

110 **статья.** Тугай бюллетень, кушто ик кандидат деч утларак кодымо да тыгак установитлыман огыл образецан да тўсан бюллетень-шамыч чын огыллан признатлалтыт.

111 **статья.** Избирательный бюллетеньын чынлыкшылан сомнений лекме годым тиде вопросым Участковый избирательный комиссий голосоватлен решатла, тиде голосований протоколеш отмечатлалтеш.

112 **статья.** Участковый избирательный комиссий РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме форма почеш кажне избирательный округлан кок экземпляр дене голосований протоколым воза, тушан Участковый избирательный комиссийын чыла членышт, да тиддеч посна обязательно председатель ден секретарь подписыватлат.

113 **статья.** Участковый избирательный комиссийын протоколыштыжо ончыкталтман:

а) голос пумашын тўҥалтыш ден пытартыш жап.

б) избирательный участок ден избирательный округ-шамыч мучко избиратель-шамыч шот;

в) избиратель-шамыч список почеш голосым пуышо избиратель-шамыч шот;

г) „Голосованийлан права улман удостоверений" почеш голосым пуышо избиратель-шамыч шот;

д) избирательный участок ден избирательный округ-шамыч мучко пуымо бюллетень-шамыч шот;

е) участковый избирательный комиссийыш пуымо заявленийын да жалобын краткий содержанийышт да участковый избирательный комиссийын приниматлыме решенийже;

ж) кажне кандидатлан пуымо голос-шамычым шотлымашын результатше.

114 **статья.** Голосым шотлен да протоколым составитлен пытарымек Участковый избирательный комиссийын председательже комиссийын чыла членже-шамыч улмо годым кажне округ мучко голосоватлымын результатшым оглашатла.

115 **статья.** Участковый избирательный комиссийын составитлыме протоколын ик экземплярже 24 час жапыште нарочный дене соответствующий Окружной избирательный комиссийыш колталтеш.

116 **статья.** Чыла избирательный бюллетень-шамычым (чынлан шотлыдымыжым посна да чынлан шотлыдымыжым посна) участковый избирательный комиссий печать дене печатла да ҥуным голосоватлыме протокол-шамычын кокымшо экземплярышт дене да печать дене пырля Участковый избирательный комиссийын председательже: олалаште—ола шемер депутат-шамыч Советлан, а районлан шеледыман олалаште—шемер депутат-шамычын районный Советлан, сельский верлаште—шемер депутат-шамычын Районный Советлан аралаш пуа.

117 **статья.** Шемер депутат-шамыч Совет ўмбак кажне избирательный округ деч депутат-шамычын мандатыштым шемер депутат-шамычын соответствующий Советын утвердитлымешкыже избирательный бюллетень - шамычым аралаш обязанность возлагатлалтеш.

118 **статья.** Краевой, областной, окружной (национальный ден административный округ-шамычын), районный, городской, олаласе районный, сельский да поселковый шемер депутат-шамыч Советлашкышт сайлыме Окружной избирательный комиссий-шамыч округ мучко сайлымашын результатшым Участковый избирательный комиссий-шамыч представитлыме протокол-шамыч основеш устанавливатлат.

119 **статья.** Окружной избирательный комиссийын голосым шотлымо помещенийыште голоса шотлымо годым тидлан общественный организаций ден шемер общество-шамычын лўмын уполномочитлыме представительышт, да тугак печатьын представительышт присутствоватлаш правам иметлат.

120 **статья.** Окружной избирательный комиссий РСФСР Верховный Совет Президиумын установитлыме формын голосований протоколым 2 экземплярым составитла, тушан Окружной избирательный комиссийын чыла членышт да обязательно председатель ден секретарь подписатлат.

121 **статья.** Окружной избирательный комиссийын протоколыштыжо ончыкталтшаш:

а) Округ мучко избиратель-шамычын общий шот;

б) голосованийыште участийым приниматлыше избиратель-шамычын общий шот;

в) Депутатыш кандидатлан кажныштлан пуымо йўк шот;

г) Окружной избирательный комиссийыш пурышо заявлений ден жалобын краткий содержанийжым, да Окружной избирательный комиссийын приниматлыме решенийжым кўчыкын изложитлымаш.

122 **статья.** Шемер депутат-шамыч Советлашке сайлашлан избирательный комиссий-шамычын заседанийышт,—тушто комиссийын общий составшын пелыже деч утларак участвоватлат гын иже чынлан шотлалтыт.

123 **статья.** Избирательный комиссийлаште чыла вопрос-шамыч голосан простой большинствожо дене решатлалтыт, голос-шамыч тӧр улмо годым председательын голосшо перевесым пуа.

124 **статья.** Голосым шотлен пытарымек 24 час деч вараш кодде Окружной избирательный комиссийын председательже протоколым печатлен нарочный дене соответствующий Краевой, Областной, Окружной (национальный, административный округын), Районный, Городской, Сельский да Поселковый избирательный комиссийыш колташ обязан.

125 **статья.** Шемер депутат-шамыч Советын депутатышкыже кандидат голосын абсолютный большинствым налше, вес семынже округ мучко пуымо да чынлан шотлымо голосын пелыж деч утларак налше сайлалтшылан шотлалтеш.

126 **статья.** Протоколым подписатлымек Окружной избирательный комиссийын председательже сайлымашын результатшым увертара да депутатыш сайлыме кандидатлан сайлалтме нерген удостоверенийым пуа. Сайлалтме нерген удостоверенийын формыжо РСФСР Верховный Советын Президиумжо дене устанавливатлалтеш.

127 **статья.** Кандидат-шамыч кокла гыч округ мучко голосын абсолютный большинством иктыштат налын огытыл гын, соответствующий Окружной избирательный комиссий тидын нерген протоколеш посна палемда да Краевой, Областной, Окружной, Районный, Городской, олаласе Районный, Сельский да Поселковый избирательный комиссийыш увертара, тиде жапыштак эн шуко йўкым налше кок кандидатлан перебаллотировкым увертара да тугак сайлымашын первый туржо эртымек кок арня срок деч вараш кодде перебаллотировкым эртарыме кечым назначатла.

128 **статья.** Округ мучко пуымо голос шот тиде округышто голосоватлаш праван избиратель-шамычын пелыж деч шагал лиеш гын, Окружной избирательный комиссий тидын нерген протоколеш посна отмечатла да тунамак соответствующий Краевой, Областной, Окружной, Районный, Городской, олаласе Районный, Сельский да Поселковый избирательный комиссийыш увертара, тидын годым Краевой, Областной, Окружной Районный, Городской, оласе Районный, Сельский да Поселковый избирательный комиссий первый сайлымаш гыч кок арня срок деч вараш кодде у сайлымашын вазначатла.

129 **статья.** Депутатыш кандидат-шамычым перебаллотироватлымаш, тугак чынлан шотлыдымо олмеш у сайлымашат, первый сайлымашлан возымо, избиратель-шамыч список почеш, сайлымаш нерген тиде Положений дене тичмашын келшышын эртаралтеш.

XIII ГЛАВА
Граждан-шамычын избирательный праваштым нарушатлымылан ответственность

130 **статья.** РСФСР гражданинлан РСФСР шемер депутат-шамычын Советышкышт сайлаш да сайлалташ праважым шуктымаштыже иктаж кӧ ӧкымлен, ондалкален, лўдыктылын, але подкупатлен чараклылаш тўҥалеш гын,— тудо 2 ий марте сроклан эрык деч лишитлалтме дене каратлалтеш.

131 **статья.** Советын должностной енже але избирательный комиссийын членже избирательный документлаште подделкым ыштале голос-шамычым лўмынак йоҥгылыш шотла гын,—тудо кум ий марте сроклан эрык деч лишитлалтме дене каратлалтеш.

РСФСР Верховный Совет Президиум председатель— А. БАДАЕВ.

РСФСР Верховный Совет Президиум секретарь— Г. КОЗЛОВ.

Москва, Кремль. 1939 ий, 29 июль.

СТАХАНОВЕЦ-ШАМЫЧ АРМИЙ КУШКЕШ

Социалистический соревнованийым кумдан шарен Калинин лўмеш колхоз (Оршанка район) кокияшым 5 кечыште тўред пытарен. Социалистический соревнованийым шарымаште комсомолец-шамыч шке инициативыштым ончыктеныт. Комсомолец Д. С. Лебедев йолташын бригадыже соревноватлымаште первый верыш лектын. Тудын бригадыштыже 38 тўредше колхозник гыч 24 енже стахановец ден ударник радамыш лектыныт. Лебедев йолташын бригадыже пашам пеш дружно ыштен.

Колхозышто уборка жапыште 51 ен стахановец лийын. Теве Т. П. Мочалова, О. М. Ефремова, М. С. Ефремова, У. Лебедева да молат паша нормым 200 процент мартен теменыт. Кид дене тўредмаште 60 ияш Ф. А. Мочалова 0,10 га олмеш 0,15 гам тўредын. Комсомолец И. С. Калинин 4 листовкым да ик пырдыж газетым луктын. Тыгак кажне кечын стахановец-шамычын паша показательыштым доска почетыш возенит.

Кызыт уло вийым государстылан киндым пуымашке мобилизоватлыме.

Ф. Кузьминых.

Отв. редактор—К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—677. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.